

Уакыпова Ляззат Уакыповна

Домбыра сыныбының Бірінші

санатты педагогы

Р. Бағланова атындағы

№2 балалар музика мектебі

Астана қаласы

Тақырыбы: «Заманауи музика тәрбиесі»

Аннотация.

Бұл мақалада заманауи музыканың жастар тәрбиесіндегі маңызы жан-жақты қарастырылады. Музика – тек өнер емес, сонымен қатар жеке тұлғаның дамуына, оның рухани және мәдени қалыптасуына ықпал ететін маңызды қурал. Заманауи музыканың эстетикалық, моральдық, патриоттық және интеллектуалдық түрғыдан жастарға тигізетін әсері талданады.

Эстетикалық тәрбие түрғысынан қарағанда, музика жастардың талғамын қалыптастырып, олардың көркемдік қабылдау қабілеттерін арттыруға ықпал етеді. Моральдық-этикалық түрғыдан музика адамдар арасындағы қарым-қатынасты жақсартып, мейірімділік пен адамгершілік қасиеттерді нығайтады. Патриоттық тәрбие ретінде ұлттық және заманауи музика жастардың өз жалқының мәдени мұрасын құрметтеуіне және оны жаңғыртуына мүмкіндік береді. Сонымен қатар, музика интеллектуалды даму қуралы ретінде логикалық және шығармашылық ойлауды дамытуға көмектеседі.

Жастарға музыканың әсері екі жақты: бір жағынан, ол тұлғаның мәдени және рухани дамуына оң ықпал етсе, екінші жағынан, кейбір музикалық бағыттарда теріс мазмұндар кездесуі мүмкін. Сондықтан музыканы тәрбиелік мақсатта тиімді пайдалану қажеттілігі туындайды. Бұл үшін музикалық білім берудің маныздылығы, ұлттық және заманауи музика үйлесімін сактай отырып, жастардың музикаға деген қызығушылығын арттыру жолдары қарастырылады. Сондай-ақ, жастардың саналы музикалық талғамын қалыптастыру және олардың тұлғалық дамуына әсер ету тетіктері ұсынылады.

Корытындылай келе, заманауи музика жастарды тәрбиелеудің маңызды қуралы бола алады. Алайда, оның сапасы мен мазмұнына ерекше назар аудару кажет. Осылайша, музыканың жастар өміріндегі орны мен рөлін дұрыс бағытта дамыту – педагогтар мен ата-аналардың жауапкершілігіне жүктеледі.

Тірек сөздер: Музыка, тәрбие, эстетика, патриотизм, интеллектуалды даму, жастар, мәдениет, музыкалық білім, саналы тыңдау, тұлғалық даму.

Қазіргі таңда музыка – тек өнер емес, сонымен қатар тәрбиелік маңызы зор күрал. Заманауи музыка арқылы жастардың ой-өрісін кеңейтіп, эстетикалық талғамын қалыптастыруға, мәдени санасын дамытуға мүмкіндік бар. Бұл мақалада заманауи музыка тәрбиесінің мәні, оның жастарға әсері және дұрыс бағытта қолдану жолдары қарастырылады.

Заманауи музыканың тәрбиелік маңызы. Заманауи музыка – қоғамның мәдени және әлеуметтік жағдайының көрінісі. Ол арқылы жастар өздерінің әмоциясын білдіріп, өмірлік ұстанымдарын қалыптастырады. Музыканың тәрбиелік маңызы бірнеше аспектілерден көрінеді:

Эстетикалық тәрбие – сапалы музыка тыңдау арқылы жастардың өнерге деген қызығушылығы артады, талғамы қалыптасады.

Моральдық-этикалық тәрбие – музыка адамның ішкі жан-дуниесін тәрбиелеп, мейірімділік, адамгершілік қасиеттерін дамытуға көмектеседі.

Патриоттық тәрбие – ұлттық және заманауи музыканың үйлесімі арқылы жастардың туған еліне, мәдениетіне деген құрметі артады.

Интеллектуалды даму – музыканың ритмі мен құрылымын түсіну арқылы ойлау қабілеті дамиды.

Жастарға әсері. Музыканың жастарға әсері әртүрлі. Оның жағымды және жағымсыз тұстары бар. Жағымды әсері ретінде жастардың шығармашылық қабілетінің дамуын, әмоционалдық тұрақтылықтың қалыптасуын, өмірлік күндылықтарға дұрыс бағдар алуын айтуға болады. Алайда, кейбір музыкалық бағыттарда зорлық-зомбылықты, агрессияны насихаттайтын мазмұндар кездесуі мүмкін. Сондықтан жастарды сапалы музыка таңдауға үйрету маңызды.

Заманауи музыканы тәрбиелік мақсатта пайдалану жолдары

Музыкалық білім беру – мектептерде, колледждерде музыка пәнін сапалы оқыту арқылы жастардың музыкалық талғамын дамыту.

Ұлттық және заманауи музыканы үйлестіру – қазақтың дәстүрлі музыкасын заманауи бағыттармен үйлестіру арқылы жастардың қызығушылығын арттыру.

Музыка арқылы тұлғалық даму – жастарға мотивация беретін тұлғалық даму тудыратын музыкаларды тыңдату.

Санаалы тындау мәдениетін қалыптастыру – жастарды музыканы мағынасына, мазмұнына мән беріп тындауға үйрету.

Корытынды. Заманауи музыка – тәрбиелік маңызы зор құрал. Оның көмегімен жастардың рухани және мәдени дамуына ықпал етуге болады. Алайда, оның сапалы және мағыналы болуын қамтамасыз ету – ата-аналар мен педагогтардың басты міндеті. Сондықтан музыка тындау мәдениетін қалыптастыру және жастардың музыкалық талғамын дамыту маңызды аспектілердің бірі болып қала бермек.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Ахметова, С. Музыкалық білім беру және оның даму ерекшеліктері. Алматы: Өнер баспасы. 2019.
2. Құдайбергенова, Г. Қазақ ұлттық музыкасы және оның қазіргі заманғы ықпалы. Нұр-Сұлтан: Ұлттық мәдениет институты. 2020.
3. Назарбаев, Н. Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру. Астана: Елбасы кітапханасы. 2018.
4. Төлегенова, Р. Цифрлық технологиялар және музыкалық білім беру. Қарағанды: Білім академиясы. 2021.
5. Smith, J. The Evolution of Music Education: Past, Present, and Future. Oxford: Oxford University Press. 2017.
6. Williams, P. Digital Innovations in Music Pedagogy. New York: Routledge. 2015.
7. UNESCO. Global Report on Music Education. Paris: UNESCO Publishing. 2022.
8. Қазақ ұлттық өнер университеті. Қазақстандағы музыкалық білімнің даму тарихы. Нұр-Сұлтан: ҚазҰӨУ баспасы. 2020.
9. Жұмабеков, Ә. Дәстүрлі музыка және заманауи оқыту әдістері. Шымкент: Оқу-әдістемелік орталығы. 2016.
10. Miller, L. Artificial Intelligence and Music Learning. Cambridge: Cambridge University Press. 2019.

